

Ústav jižní a centrální Asie FF UK v Praze
Posudek bakalářské práce

Vojtěch Kapinus
Bengálsko v době mughalské vlády
Bengal under the Mughals

Bakalářská práce studenta bengálštiny Vojtěcha Kapinuse si klade za cíl vystihnout vývoj Bengálska za vlády Mughalů, nejvýznamnější muslimské dynastie indických dějin. Bengálsko jako by vždy ve své historii (resp. až do nástupu britské koloniální nadvlády) stálo mimo hlavní proudy indického vývoje, prožívalo svůj vlastní paralelní historický příběh, odmítalo se natrvalo podrobit tlakům přicházejícím z vnější anebo bylo naopak jakýmsi průkopníkem, jehož příkladu posléze následovaly další regiony. Rovněž i období Mughalů, kterým se podařilo sjednotit takřka celý Subkontinent, má v Bengálsku svá nezaměnitelná specifika, která si bez pochyb zaslouží pozornost badatele i studenta.

Vojtěch Kapinus svou informačně hutnou a dosti rozsáhlou práci dělí podle svých slov na tři velké, logické oddíly – Bengálsko coby jasný geografický celek a jeho vývoj do příchodu Mughalů, Bengálsko za Mughalů, a kulturní dědictví mughalské nadvlády v Bengálsku. Skutečná struktura textu je ovšem mnohem složitější, a zaslouží-li si nějaká jeho část pochvalu, je to bez pochyb komplexně pojatý obsah, který je příslibem nevšedního setkání se systematicky uvažujícím i píšícím autorem. Příslibem, jenž ovšem nedošel svého naplnění.

Před nemilosrdnými slovy kritiky je třeba poznamenat, že si autor vybral téma krajně obtížné, vyžadující skvělou orientaci v bohaté (a u nás ne zcela snadno dostupné) literatuře, schopnost analýzy přečteného a následné syntézy, a v neposlední řadě dovednost vyprávět, tedy vlastními slovy formulovat výsledky zmíněných procesů, které samotnému psaní nutně předcházejí. V každém z těchto postupných kroků bohužel autor vykazuje zásadní nedostatky.

V první řadě je vlastně celá práce vystavěna na jediném informačním zdroji (R. Eaton). Autor se tak po drtivou většinu svého textu opírá o jednu, byť k danému tématu zásadní knihu, a to nejen o informace v ní obsažené, ale často i o její strukturu, ať už kapitol či odstavců jdoucích po sobě. Z tohoto úhlu pohledu se jedná o otrockou práci, s minimem vlastní invence, nejde-li ovšem na některých místech rovnou o neúmyslný plagiát, který vznikl nepoužíváním či nedostatkem jiné literatury a zřejmě i způsobem vypisování poznámek při čtení Eatona. Autor jako by si ale neuvědomil, že mnohé z těchto výpisků-poznámek, byť si je sám přeložil do češtiny, nadále zůstávají vyjádřením Eatonovým, a ne jeho vlastním textem. Ostatně zoufalý nedostatek literatury je vidět nejen z jejího chudého seznamu v závěru práce (10!), ale i z převzaté obrazové přílohy a zejména pak z odkazů a citací v textu.

Autor jako by vlastně nechápal, proč a jakým způsobem se má pracovat s literaturou, jak z ní čerpat a údaje o těchto zdrojích posléze uvádět. Některé odkazy se tak zdají být zcela nesmyslné, např. pozn. 32 se v textu nachází za informací, že existovaly tři vlivné skupiny – bankéři, zamíndáři a obchodní společnosti, dost dobře ale nerozumím tomu, proč je poznámka za slovem zamíndár, nikoliv za obchodní společností, navíc když odkazuje na text o několika stranách, takže se dá předpokládat, že autor shrnuje delší pasáž někoho jiného. Jinde jako by už zcela rezignoval na dohledávání získaných informací a odkazování na ně, a tak jen na začátku podkapitoly prostě uvede, že dále čerpá z Eatona na stranách X-Y. Problém ovšem je, že autor měl napsat svou vlastní práci, nikoliv výtah z Eatona, ani podrobný referát o jeho knize, který je navíc často pouhým převyprávěním.

Odmyslíme-li si tento první a příliš zjevný nedostatek, hned vzápětí se ukazuje, že autor zvolil pro bakalářskou práci zcela nevhodný způsob kronikářského podávání historie, a ačkoliv jsem jej na tento fakt coby školitel několikrát upozorňoval, podle svých slov by text nedokázal napsat jinak. Většinu práce jako bychom proto pouze sledovali kronikářskou linku vyprávění, informující nás kdo kdy kde co. Srozumitelnější ovšem a pro samotného autora mnohem přínosnější (myšlenkově i stylisticky) by přitom bylo stručně shrnout celý historický vývoj bez zabíhání do podrobností a uvádění na scénu mnohdy marginálních postav, a poté obecně vytyčit charakteristické rysy jednotlivých etap, pokusit se je nějak zhodnotit či posoudit změny, k nimž během nich docházelo.

Co se týče formálních požadavků na odborný text, i zde lze nalézt celou řadu nedostatků. Zjevné jsou zejména nevhodné, informačně sporné či nespolehlivé webové odkazy typu wikipedia či banglapedia. Jako příklad postačí uvést autorův odkaz na informačně minimálně pochybný web vaisnava.cz, když jej nabízí coby zdroj dalších informací o Džagannáthově chrámu v Purí (s. 33). Jelikož se jedná o jeden z nejvýznamnějších hinduistických chrámů vůbec, jistě by i v Čechách bylo možné nalézt jinou relevantní literaturu. Vrcholem v tomto ohledu se mi zdá být odkaz na řád číštíja (s. 25). Coby školitel jsem autorovi navrhoval, že by možná bylo dobré některé pojmy z tradice islámu v poznámce pod čarou vysvětlit. On si ovšem v tomto případě vystačil s odkazem na český web leccos.com – sice jej neznám, ale již jeho název vzbuzuje absolutní nedůvěru, protože jak odborně relevantní informace asi mohou být na webu, kde je *leccos* vysvětleno? Jak je možné, že autor bakalářské práce týkající se islámu nepoužívá (nezná snad?) tak snadno dostupnou standardní práci, jakou je třeba publikace L. Kropáčka: *Duchovní cesty islámu?* Tam by jistě o čišťije nějakou zmínku našel.

Vojtěch Kapinus si zvolil přetěžký úkol, a ačkoliv to říkám velmi nerad, neboť do jisté míry obdivuji jeho pracovitost a pílí (i přes zmíněné nedostatky jsou totiž z jeho nepřiliš čtivého textu jasně patrné), je víc než zjevné, že přecenil své síly. Práci přesto doporučuji k obhajobě, s navrhovaným hodnocením dobře, a s upřímně míněnou radou, aby si u magisterské práce zvolil téma jiné než historické.

27.8.2011

Zdeněk Štipl